

IMPORTUL DE PREPARATE DIN LEGUME, FRUCTE ȘI NUCI AL REPUBLICII MOLDOVA

ȘCERBACOV Elena, doctor, conf. univ.,
Universitatea Tehnică a Moldovei
elenascerbacov@yahoo.com

DOI: <https://doi.org/10.36004/nier.cecg.II.2022.16.20>

Summary

The paper aims to analyze the import of preparations of vegetables, fruit, nuts or other parts of plants. The methods used in this paper is: analysis, synthesis and comparison, and the information base was the recent works in the field, as well as the statistical data of the NBS. The results show that the area of plums shows a decreasing trend in 2020 compared to years 2011, 2012, 2013, 2017, 2018 and 2019 years. It also decreased the area of peaches in 2020 compared to 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018 and 2019 years.

The production of seeds orchards shows an increase in 2020 compared to 2011, 2012, 2013, 2014, 2015 and 2016 years, the reason being the increase of the yield per hectare during this period, and compared to 2017, 2018 and 2019 years it decreased, the reason being the reduction of the area and the yield per hectare influenced by the unfavorable climatic conditions.

The production of apples increased in 2020 compared to 2011, 2012, 2013, 2014, 2015 and 2016 years, the reason being the increase of the yield of fruit per hectare, and compared to 2017, 2018 and 2019 years it decreased, the reason being the reduction of both the area, as well as the yield per hectare of apples. As a result, the apples were of a small caliber and inferior quality. So the import of preparations of vegetables, fruits, nuts or other parts of plants in increased in 2020 compared to 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017 and 2018, and compared to 2019 it decreased insignificantly.

Keywords: *import, fruit, nuts, fruit preparations, seed orchards.*

JEL: *Q1; Q10; Q17.*

UDC: *338.439.5:339,562(478)*

Introducere. „Importul este definit ca fiind achiziția (cumpărarea) de bunuri și servicii de pe piețele externe de către persoane fizice situate în străinătate [1, p. 9]”.

„O marfă, pentru a rezista pe piață, trebuie să “convingă”, bazându-se pe aspectul său fizic, trebuie să “dureze”, mulțumită caracteristicilor sale și trebuie să dețină un stil în măsură să “seducă”. F. Celaschi, în lucrarea sa “Il design della for merce” (2000) scrie că “marfa direcționează sensul, marfa structurează spațiul în care se găsește, marfa formează și dezvoltă comportamente și atitudini subiecților, marfa încearcă senzații de neplăcere legate de lipsurile sale, marfa încearcă insatisfacția posesorului său (...)” [2., p.21].

„Astfel, marfa contemporană prezintă o configurație totalizatoare, care include:
o componentă funcțională- satisface o destinație precisă, corespunde unui scop bine stabilit;

o componentă instrumentală- circulația tehnico-economică a mărfii se bazează pe o logistică tehnică și comercială judicios stabilite;

o componentă estetică- marfa reprezintă un element de mediere între sfera nevoilor și oportunitățile sistemului de producție prin intermediul designului și esteticii sale;

o componentă socială, respectiv determină un anumit nivel de satisfacție în utilizare și în consum, creează preferințe și fidelizează consumatorul, îi conferă prestigiu în societate și îi asigură un statut social. ” [2., p.21].

„Marfa posedă în timp și în spațiu infinite forme: într-un fel apare într-un anumit moment istoric, în alt fel - în procesul de distribuție a produselor prin intermediul schimbului pe piață și în alt fel - de-a lungul unui proces de producție, guvernat de diferite influențe culturale și posibilități materiale. Existența mărfii este condiționată, așadar, de un spațiu tempo-cultural dinamic în care produsele stabilesc care este rolul designerului în procesul de producție a mărfii” [2., p.21].

Material și metodă. Calculele au fost efectuate utilizând bazele de date ale Biroului Național de Statistică.. În procesul de elaborare a prezentei lucrări s-a aplicat metoda de analiză și comparație.

Rezultate și discuții. Producerea fructelor asigură creșterea profiturilor și veniturilor în spațiile rurale. Astfel valoarea indicatorilor economici obținuți pe unitate de suprafață (hectar) este mai mare la fructe comparativ cu culturile de câmp.

Consumul de fructe este recunoscut de nutriționiști ca fiind un mijloc de ameliorare a sănătății publice. La nivel mondial, creșterea consumului de fructe reprezintă o prioritate pentru Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (FAO).

În figura următoare este prezentată suprafața de sâmburoase.

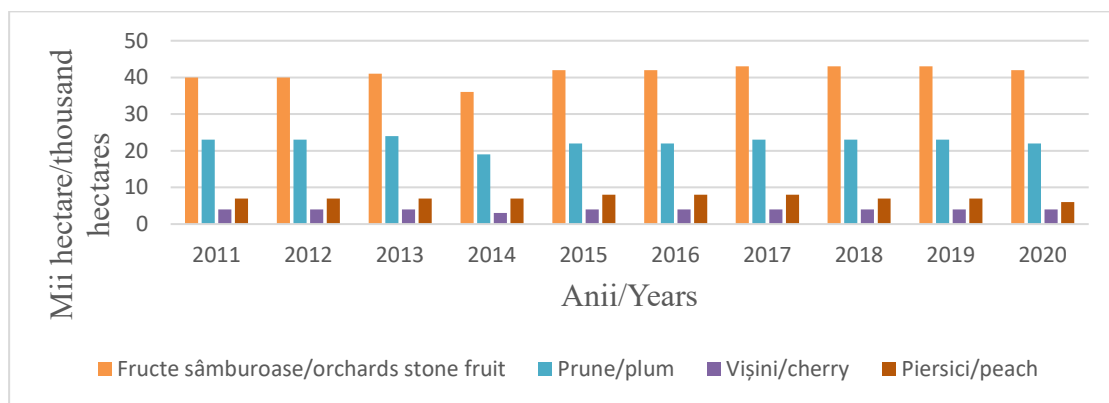

Figura 1. Suprafața de sâmburoase în toate categoriile de gospodării, mii ha

Sursa: elaborată de autor în baza [4]

Suprafața de sâmburoase a înregistrat o tendință de majorare în anul 2020 față de anii 2011, 2012, 2013 și 2014 respectiv cu 2; 2; 1 și 6 mii ha în mărime absolută sau cu 5; 5; 2,44 și 16,67 p.p. în mărime relativă, iar față de anii 2017, 2018 și 2019 aceasta indică un trend negativ, astfel aceasta s-a diminuat respectiv cu 1; 1 și 1 mii ha în mărime absolută sau cu 2,33; 2,33 și 2,33 p.p. în mărime relativă. Specialiștii

menționează faptul că producătorii nu au plantat livezi din cauza secetei, dar și din cauza pandemiei deoarece nu au avut posibilitatea de a merge la pepinierele de peste hotare pentru a procura puieți.

Suprafața de prune indică o tendință de scădere, astfel aceasta s-a diminuat în anul 2020 comparativ cu anii 2011, 2012 și 2013 respectiv cu 1; 1 și 2 mii ha în mărime absolută sau cu 4,35; 4,35 și 8,33 p.p. în mărime relativă, iar față de anii 2017, 2018 și 2019 acest trend se menține, indicând faptul că mărimea acestui indicator s-a redus respectiv cu 1; 1 și 1 mii ha în mărime absolută sau cu 4,35; 4,35 și 4,35 p.p. în mărime relativă.

De asemenea trendul de scădere se atestă și la suprafața de piersici care s-a redus în anul 2020 față de anii 2011, 2012, 2013 și 2014 respectiv cu 1; 1; 1 și 1 mii ha în mărime absolută sau cu 14,29; 14,29; 14,29 și 14,29 p.p. în mărime relativă, iar față de anii 2015, 2016, 2017, 2018 și 2019 aceasta își menține trendul și s-a diminuat respectiv cu 2; 2; 2; 1 și 1 mii ha în mărime absolută sau cu 25,00; 25,00; 25,00; 14,29 și 14,29 p.p. în mărime relativă. Înghețurile din primăvară au afectat până la 50 % din suprafața de piersic. Majoritatea producătorilor sunt de părerea că această cultură nu este profitabilă din cauza costurilor mari de întreținere.

În continuare este prezentat graficul producției la hectar de sămânțoase.

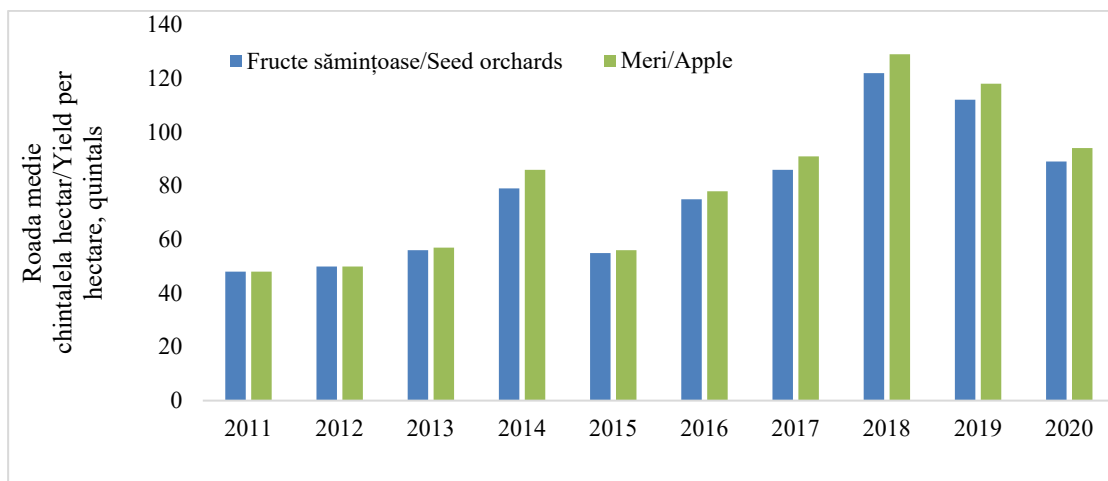

Figura 2. Roada medie la hectar de fructe sămânțoase în toate categoriile de gospodării, chintale la ha

Sursa: elaborată de autor în baza [4]

Din datele graficului de mai sus reiese faptul că roada medie de sămânțoase la hectar înregistrează o tendință de creștere, astfel încât aceasta s-a majorat în anul 2020 comparativ cu anii 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016 și 2017 respectiv cu 41; 39; 33; 10; 34; 14 și 3 chintale la hectar în mărime absolută sau cu 85,42; 78,00; 58,93; 12,66; 61,82; 18,67 și 3,49 p.p. în mărime relativă, iar față de anii 2018 și 2019 aceasta indică un trend negativ deoarece s-a redus respectiv cu 33 și 23 chintale la hectar în mărime absolută sau cu 27,05 și 20,54 p.p. în mărime relativă.

De asemenea se atestă o creștere a roadei medii de mere la hectar în anul 2020 comparativ cu anii 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016 și 2017 respectiv cu 46; 44; 37; 8; 38; 16 și 3 chintale la hectar în mărime absolută sau cu 95,83; 88,00; 64,91;

9,30; 67,86; 20,51 și 3,30 p.p. în mărime relativă, iar față de anii 2018 și 2019 această tendință este în scădere, astfel acest indicator s-a diminuat respectiv cu 35 și 24 chintale la hectar în mărime absolută sau cu 27,13 și 20,34 p.p. în mărime relativă, cauza fiind condițiile secetoase și grindina care a căzut în unele localități.

În graficul următor este prezentată roada medie de pomușoare, nuci și struguri de masă.

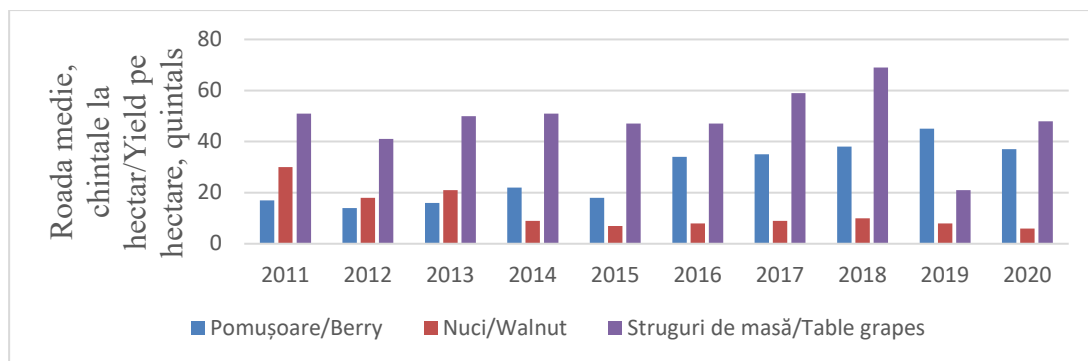

Figura 3. Rода medie la hectar de pomușoare, nuci și struguri de masă în toate categoriile de gospodării

Sursa: elaborată de autor în baza [4]

Analizând datele graficului de mai sus conchidem faptul că roada medie de pomușoare la hectar atestă o tendință de creștere în anul 2020 față de anii 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016 și 2017 respectiv cu 20; 23; 21; 15; 19; 3 și 2 chintale la hectar în mărime absolută sau de 2,18 ori; de 2,64 ori; de 2,31 ori; cu 68,18 p.p.; de 2,06 ori; cu 8,82 p.p. și 5,71 p.p. p.p. în mărime relativă, iar față de anii 2018 și 2019 mărimea acestui indicator în dinamică este în descreștere, reducându-se respectiv cu 1 și 8 chintale la hectar în mărime absolută sau cu 2,63 și 17,78 p.p. în mărime relativă. Temperaturile negative care s-au înregistrat pe parcursul nopților de primăvară a anului 2020 au compromis recolta de pomușoare.

O tendință de descreștere se atestă la roada medie de nuci care s-a redus în anul 2020 față de anii 2011, 2012, 2013, 2014 și 2015 respectiv cu 24; 12; 15; 3 și 1 chintale la hectar în mărime absolută sau cu 80,00; 66,67; 71,43; 33,33 și 14,29 p.p. în mărime relativă, iar față de anii 2016, 2017, 2018 și 2019 această tendință se menține, iar indicatorul dat s-a redus respectiv cu 2; 3; 4 și 2 chintale la hectar în mărime absolută sau cu 25,00; 33,33; 40,00 și 25,00 p.p. în mărime relativă, cauza fiind înghețurile care au fost înregistrate la sfârșitul lunii martie și începutul lunii aprilie ce au afectat plantațiile de nuc. Lipsa de precipitații și grindina au fost alți factori care au compromis recolta medie de nuci în anul 2020.

De asemenea observăm o reducere a roadei medii de struguri de masă în anul 2020 față de anii 2011, 2013, 2014, 2017 și 2018 respectiv cu 3; 2; 3; 11 și 21 chintale la hectar în mărime absolută sau cu 5,88; 4,00; 5,88; 18,64 și 30,43 p.p. în mărime relativă, cauza fiind lipsa zăpezii și a precipitațiilor în anul 2020. Mărimea acestui indicator față de anii 2012, 2015, 2016 și 2019 a sporit respectiv cu 7; 1; 1 și 27 chintale la hectar în mărime absolută sau cu 17,07; 2,13; 2,13 p.p. și de 2,29 ori

în mărime relativă. Lipsa zăpezii și a precipitațiilor din anul 2020 a diminuat roada medie de struguri.

În continuare este prezentat graficul producției de sămânțoase.

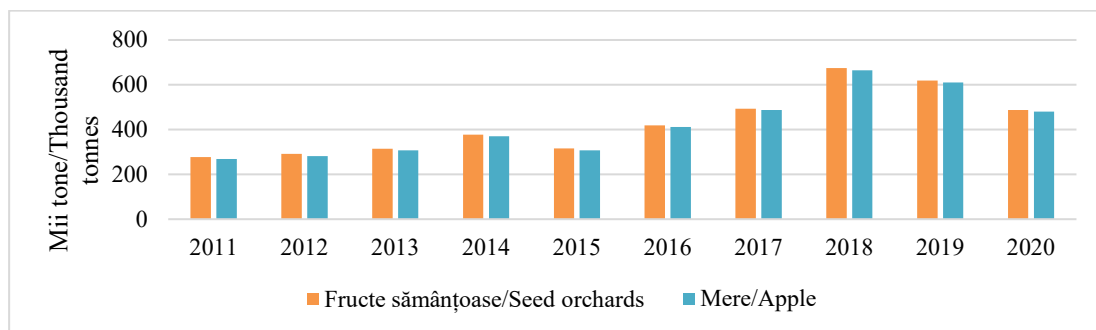

Figura 4. Producția de sămânțoase în toate categoriile de gospodării, mii tone

Sursa: elaborată de autor în baza [4]

Analizând datele graficului de mai sus putem afirma faptul că la producția de sămânțoase se atestă o tendință de creștere. Aceasta s-a majorat în anul 2020 față de anii 2011, 2012, 2013, 2014, 2015 și 2016 respectiv cu 210; 197; 174; 111; 172 și 69 mii tone în mărime absolută sau cu 75,54; 67,70; 55,41; 29,44; 54,43 și 16,47 p.p. în mărime relativă, motivul fiind creșterea roadei medii la hectar în această perioadă, iar față de anii 2017, 2018 și 2019 aceasta s-a diminuat respectiv cu 5; 186 și 131 mii tone în mărime absolută sau cu 1,01; 27,60 și 21,16 p.p. în mărime relativă, cauza fiind reducerea suprafeței cultivate și a roadei medii la hectar ca urmare a influenței condițiilor climatice.

Producția de mere obținută indică o tendință de majorare în anul 2020 față de anii 2011, 2012, 2013, 2014, 2015 și 2016 respectiv cu 211; 198; 173; 110; 172 și 68 mii tone în mărime absolută sau cu 78,44; 70,21; 56,35; 29,73; 55,84 și 16,50 p.p. în mărime relativă, motivul fiind creșterea roadei medii la hectar, iar față de anii 2017, 2018 și 2019 aceasta a scăzut respectiv cu 7; 185 și 131 mii tone în mărime absolută sau cu 1,44; 27,82 și 21,44 p.p. în mărime relativă, cauza fiind reducerea atât a suprafeței cultivate, cât și a roadei medii la hectar de mere. În anul 2020 merele sunt de calitate proastă și de calibru mic.

Importul de fructe, nuci și preparate din legume este redat în graficul următor.

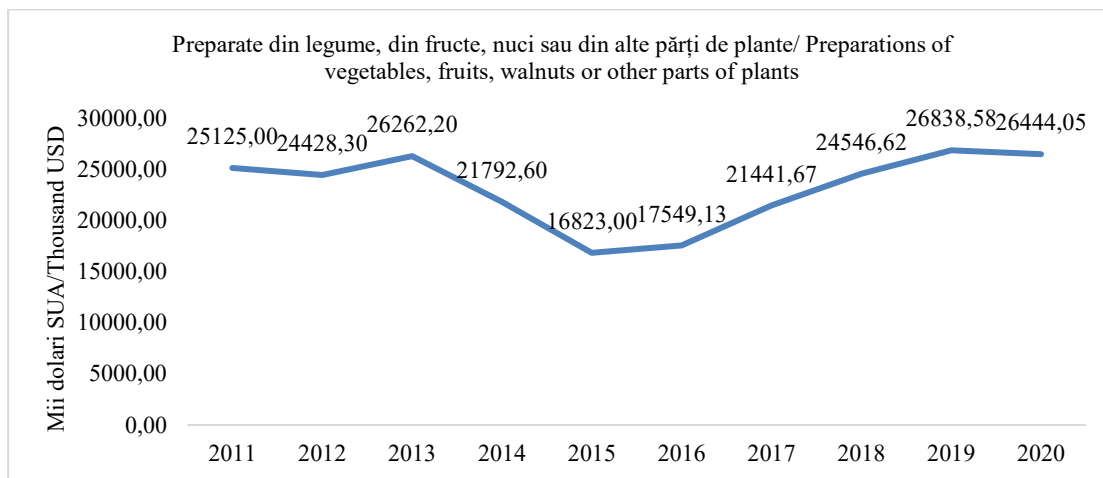

Figura 5. Importul de preparate din legume, fructe și nuci

Sursa: elaborată de autor în baza [5]

Din datele graficului de mai sus reiese faptul că importul de preparate din legume, din fructe, nuci sau din alte părți de plante a înregistrat o tendință de creștere în anul 2020 față de anii 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017 și 2018 respectiv cu 1319,05; 2015,75; 181,85; 4651,45; 9621,05; 8894,92; 5002,38; 1897,43 mii dolari SUA în mărime absolută sau cu 5,25; 8,25; 0,69; 21,34; 57,19; 50,69; 23,33 și 7,73 p.p. în mărime relativă, iar față de anul 2019 acesta s-a diminuat cu 394,53 mii dolari SUA sau cu 1,47 p.p. în mărime relativă.

“În Republica Moldova s-a intensificat importul de fructe și legume. Este vorba în special despre produsele ușor perisabile din această categorie. Printre ele se numără căpșunii, afinele, zmeura, perele, strugurii, prunele, cireșele, dovleceii, dar și verdețurile. Anunțul a fost făcut de Responsabilii din cadrul Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor. Laboratorul Central Fitosanitar este responsabil de verificarea a reziduurilor de pesticide în plante și produsele vegetale. De asemenea, printre responsabilitățile specialiștilor se numără și acordarea serviciilor de testare privind inofensivitatea produselor din domeniile sale de competență”. [6]

“Concentratul de mere este folosit în țară la producerea sucului sau este exportat. Deși cota R. Moldova din volumul de producere a sucului din Europa este de 5-10%, peste 90% din sucurile prezentate ca fiind moldovenești sunt, de fapt, fabricate din concentrate de import. În context, antreprenoarea Diana Crudu consideră că pomicultorii ar trebui să se reorienteze spre transformarea mărului în suc sau produse derivate” [7].

„Exportăm concentrat de suc și importăm suc ambalat, de multe ori tot de-al nostru, doar cu adaos de apă, zahăr, acid și conservanți. R. Moldova produce anual peste 500 de mii de tone de mere, dintre care 95% ajungeau, până de curând, în F. Rusă. Dar piața rusească de mere nu doar că devine autosuficientă, însă în câțiva ani va fi un mare jucător pe piața mondială. Soluția pentru agricultorii moldoveni ar fi să transformăm mărul fie în suc, fie în produse derivate, chipsuri, crackeri, piureuri. Este nevoie ca autoritățile să lanseze un program de țară care ar permite construcția a noi hale de procesare pe modelul țărilor europene”, susține Diana Crudu” [7].

Producătorii mari de fructe importă material săditor de peste hotare, iar cei mici procură de pe intern sorturi nesolicitate de piața externă.

Cerințele impuse de importatorii de fructe sunt:

- produse de calitate înaltă;
- livrări stabile și la timp;
- onorarea acordurilor cu partenerii de afaceri;
- ambalare calitativă;
- certificarea GlobalGAP pentru produsele proaspete și HACCP pentru cele prelucrate [3, p.80].

“Sectorul de fructe din RM a reușit sporirea calității, dar nu dispunem de toate opțiunile concurenților, ceea ce împiedică dezvoltarea cu succes a businessului. Rezultate pozitive înregistrate sunt următoarele:

- ambalaj din lemn mai atractiv și dispun de ambalaj din carton și linii de producerea a lor;
- doar 28 linii de ambalare pentru fructe;
- din totalul volumelor de frigidere (220-230 mii tone) cca. 150-200 mii tone sunt destinate păstrării fructelor (în special mere și prune);
- tendință pozitivă în plantarea livezilor bazate pe tehnologii intensive și super-intensive, ceea ce asigură calitate/competitivitate producției de fructe;
- 10 producători dispun de certificat GlobalGAP și se constată un interes sporit în rândul producătorilor de fructe pentru accesarea piețelor din UE (30 producători)” [3, p.80].

Concluzii

Suprafața de sâmburoase a înregistrat o creștere în anul 2020 față de anii 2011, 2012, 2013 și 2014, iar față de anii 2017, 2018 și 2019 tendința a fost de diminuare. Suprafața de prune atestă o tendință de reducere în anul 2020 comparativ cu anii 2011, 2012, 2013, 2017, 2018 și 2019. De asemenea s-a produs o micșorare a suprafeței de piersici în anul 2020 față de anii 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018 și 2019. Producătorii în anul 2020 nu au reușit să planteze livezi din cauza secetei, dar și din cauza pandemiei, ei nu au putut pleca la pepinierele din străinătate pentru a achiziționa puieți.

Roada medie de sâmburoase, inclusiv cea de mere la hectar indică o majorare în anul 2020 comparativ cu anii 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016 și 2017, iar față de anii 2018 și 2019 acest indicator atestă o tendință de descreștere din cauza condițiilor secetoase și grindinei care a distrus multe plantații.

Roada medie de pomușoare la hectar a sporit în anul 2020 față de anii 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016 și 2017, iar față de anii 2018 și 2019 aceasta s-a redus, cauza fiind temperaturile negative pe parcursul nopților de primăvară în anul 2020. De asemenea s-a redus roada medie de nuci în anul 2020 față de anii 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018 și 2019, cauza fiind înghețurile, seceta și grindina. La fel s-a atestat o tendință de reducere a roadei medii de struguri de masă în anul 2020 față de anii 2011, 2013, 2014, 2017 și 2018, iar față de anii 2012, 2015, 2016 și 2019 aceasta a sporit.

Producția de sămânțoase indică o majorare în anul 2020 față de anii 2011, 2012, 2013, 2014, 2015 și 2016, motivul fiind creșterea roadei medii la hectar în această perioadă, iar față de anii 2017, 2018 și 2019 aceasta s-a diminuat, cauza fiind reducerea suprafeței cultivate și a roadei medii la hectar influențate de condițiile climaterice nefavorabile.

Producția de mere s-a majorat în anul 2020 față de anii 2011, 2012, 2013, 2014, 2015 și 2016, motivul fiind creșterea roadei medii la hectar, iar față de anii 2017, 2018 și 2019 aceasta s-a redus, cauza fiind reducerea atât a suprafeței cultivate, cât și a roadei medii la hectar de mere. Ca rezultat merele au fost de un calibru mic și calitate inferioară.

Importul de preparate din legume, din fructe, nuci sau din alte părți de plante a înregistrat o creștere în anul 2020 față de anii 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017 și 2018, fapt determinat de înghețurile de primăvară, secetă și grindină în anul 2020, iar față de anul 2019 acesta s-a redus nesemnificativ.

BIBLIOGRAFIE

1. BELU, Mihaela Gabriela. Practica operațiunilor de export-import. Edit ASE, București 2017, 235 p. ISBN 978-606-34-0155-8
2. DIMA, Dumitru, PAMFILIE, Rodica, PROCOPIE, Roxana, PĂUNESCU, Carmen. *Merceologia și expertiza mărfurilor alimentare de export-import*. Edit. ASE, București, 2004, 324 pag. ISBN 973-594-488- X
3. Studiu Analiza internă și externă a sectorului producerii de fructe al Republicii Moldova. Elaborat: Federația Agricultorilor din Moldova "AGROinform" CHIȘINĂU – IUNIE 2018, 116 p.
4. Suprafata și producția de semănțoase și sâmburoase
https://statbank.statistica.md/PxWeb/pxweb/ro/40%20Statistica%20economica/40%20Statistica%20economica_16%20AGR_AGR020/AGR020200.px/table/tableViewLayout1/?rxid=b2ff27d7-0b96-43c9-934b-42e1a2a9a774
5. Importul
https://statbank.statistica.md/PxWeb/pxweb/ro/40%20Statistica%20economica/40%20Statistica%20economica_21%20EXT_EXT010_serii%20anuale/EXT010400.px/table/tableViewLayout1/?rxid=b2ff27d7-0b96-43c9-934b-42e1a2a9a774
6. <https://realitatea.md/se-importa-mai-multe-fructe-si-legume-in-republica-moldova-specialistii-ansa-vor-lucra-si-sambata-pentru-a-le-verifica/> (import capusuni, afine etc)
7. <https://www.zdg.md/reporter-special/reportaje/merele-de-la-marginea-livezilor-mi-se-rupea-inima-in-7-bucati-cand-ma-uitam-ce-mere-duc-la-suc/> (Diana Crudu)